ISSN 2149-083X

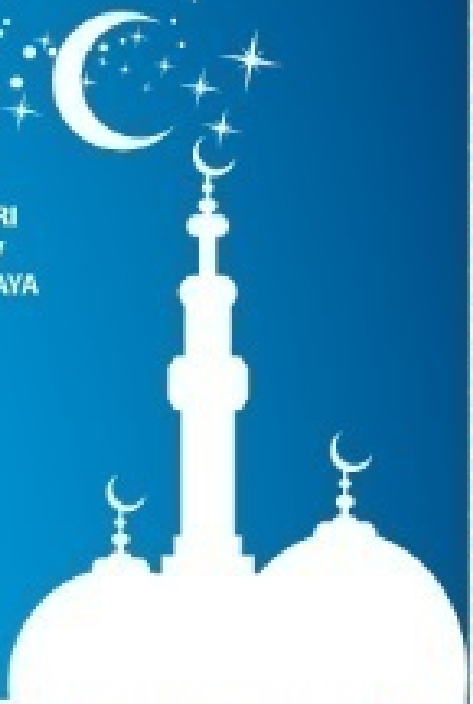
TİDSAD

Türk Ve İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of Turk & İslam World Social Studies

EDİTÖR
Dr. Tahir ÇELİKBAĞ

EDİTÖR YARDIMCILARI
Dr. Chingiz BAGIROV
Ar. Gör. Ferhat ÇETİNKAYA

Yıl/Year: 4, Sayı/Issue: XIII

TİDSAD
Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Editör

Dr. Tahir ÇELİKBAĞ

Editör Yardımcısı

Dr. Chingiz BAGIROV

Ar. Gör. Ferhat ÇETİNKAYA

TİDSAD (Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of Turk & Islam World Social Studies) uluslararası hakemli bir dergi olup yılda 4 kez yayınlanır. **TİDSAD** (Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of Turk & Islam World Social Studies) Dergisi, sosyal bilimlerin her alanından yazı yayınlayan bir dergidir. Bu çerçevede özgün bilimsel makaleler, çeviriler, çeviri-yazılar, röportajlar, kitap, makale, sempozyum, panel ve bilimsel etkinlik tanıtma çalışmaları ile nekroloji metinleri yayınlar. Ayrıca, sunulduğu yer, toplantı ve tarihin kaydedilmesi ile başka bir yerde yayınlanmamış olması şartıyla sempozyum bildirileri de yayınlanabilir. Ancak bu yayın etkinliğinden kaynaklanması muhtemel herhangi bir sorunun sorumluluğu yazara aittir. Yayınlanması için **TİDSAD** (Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of Turk & Islam World Social Studies) Dergisi'ne gönderilen yazıların basım ve yayın hakları dergiye devredilmiş olur. Bu yazılar dergi yönetiminden izin alınmaksızın bir başka yayın organında yayınlanamaz, çoğaltılamaz ve kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

TİDSAD (Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of Turk & Islam World Social Studies) Dergisi, yayınlamış olduğu metinleri çeşitli mecralarda yayınlayabilir. **TİDSAD** (Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of Turk & Islam World Social Studies) **Dergisi'ne gönderilmiş yazılardan kaynaklanması muhtemel herhangi bir yasal, hukuksal, ekonomik ve etik sorumluluk, söz konusu yazı yayınlanmış olsa bile yazarlarına aittir.** Dergi herhangi bir yükümlülük kabul etmez. **TİDSAD** (Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of Turk & Islam World Social Studies) Dergisi'nin yayın dili Türkçe olmakla birlikte İngilizce, Almanca, Fransızca,..vb. dillerden gelen yazılar da değerlendirmeye tabi tutulur ve hakemler tarafından yayımlanması uygun görüldüğü takdirde yayınlanır.

www.tidsad.com / editortidsad@gmail.com

ISSN: 2149-083X / Yıl: 4 / SAYI: 13

DERGİ YÖNETİMİ

Editör

Dr. Tahir ÇELİKBAĞ

Editör Yardımcısı

Dr. Chingiz BAGIROV

Ar. Gör. Ferhat ÇETİNKAYA

Alan Editörleri

Arap Dili ve Edebiyatı: **Dr. Mehmet Hakkı Suçin**, Gazi Üniversitesi

Arkeoloji: **Dr. Ergün Laflı**, Dokuz Eylül Üniversitesi

Avrasya Çalışmaları: **Dr. İhsan Çomak**, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi

Beden Eğitimi: **Dr. Ahmet Atalay,** Ardahan Üniversitesi

Coğrafya: **Dr. Süleyman Sönmez**, Balıkesir Üniversitesi

Çağdaş Türk Lehçeleri: **Dr. Fatma Açık**, Gazi Üniversitesi

Dil Bilim: **Dr. Sonel Bosnalı**, Namık Kemal Üniversitesi

Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme ABD: **Dr. Alptürk Akçöltekin,** Ardahan Üniversitesi

Eğitim Programları ve Öğretim ABD: **Dr. Erdal Bay,** Gaziantep Üniversitesi

Eğitim Teknolojileri: **Dr. Çelebi Uluyol,** Gazi Üniversitesi

Eğitim Yönetimi, Teftişi Plan.ve Eko.ABD: **Dr. Bayram Özer,** Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Felsefe: **Dr. İhsan Çapcioğlu**, Ankara Üniversitesi

Fen Bilgisi Öğretmenliği: **Dr. Ela Ayşe Köksal,** Niğde Üniversitesi

Güzel Sanatlar: **Dr. Nebat Yağız**, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Halk Bilimi: **Dr. Mualla Murat**, İstanbul Aydın Üniversitesi

İktisat: **Dr. Mehmet Karagül,** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

İlahiyat: **Dr. Ali Cüneyt Eren,** Dokuz Eylül Üniversitesi

İletişim: **Dr. Serdar Öztürk**, Gazi Üniversitesi

TİDSAD
Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Turk & Islam World Social Studies

İslami İlimler: **Dr. Bekir Tatlı,** Çukurova Üniversitesi

İşletme: **Dr. Alptekin Erkollar**, Marmara Üniversitesi

Karşılaştırmalı Edebiyat: **Dr. Elmas Şahin**, Çağ Üniversitesi

Matematik Öğretmenliği: **Dr. Cemil İnan**, Dicle Üniversitesi

Moda Tasarımı: **Dr. Emine Koca,** Gazi Üniversitesi

Müzik Bilimi: **Dr. Abdullah Akat**, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Plastik Sanatlar: **Dr. Arif Aziz**, Azerbaycan Devlet İncesanat Üniversitesi

Psikoloji: **Dr. Yücel Öksüz,** Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD: **Dr. Murat Yıldız**, Cumhuriyet Üniversitesi

Resim Ana Sanat Dalı: **Dr. Seyhan Kalaycı**, Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Resim-İş Öğretmenliği: **Dr. Fatih Başbuğ,** Akdeniz Üniversitesi

Sanat Tarihi: **Dr. Ela Taş**, Sakarya Üniversitesi

Sınıf Öğretmenliği: **Dr. Mehmet Akif Sözer**, Gazi Üniversitesi

Sinema ve Televizyon Sanat Dalı: **Dr. Hakan Aytekin,** Maltepe Üniversitesi

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği: **Dr. Mustafa Şeker,** Yıldız Teknik Üniversitesi

Sosyal Hizmet Bölümü: **Dr.Yusuf Genç,** Sakarya Üniversitesi

Sosyoloji: **Dr. Özgür Sarı,** Aksaray Üniversitesi

Sürekli Eğitim Yaklaşımları: **Dr. Fatma Nevra Seggie,** Boğaziçi Üniversitesi

Tarih: **Dr. Mehmet Kaya**, Niğde Üniversitesi

Tekstil Bölümü: **Dr. Muhammet Akaydın,** Pamukkale Üniversitesi

Turizm İşletmeciliği: **Dr. Umut Balcı**, Batman Üniversitesi

Türk Dili ve Edebiyatı: **Dr. Kemal Timur**, Dicle Üniversitesi

Türk Din Musikisi: **Dr. Mehmet Tıraşçı,** Cumhuriyet Üniversitesi

Türkçe Eğitimi Öğretmenliği: **Dr. Mehmet Tok**, Çanakkale On Sekiz Mart Üniv.

Uygulamalı Bilimler: **Dr. Sibel Kılıç**, Marmara Üniversitesi

Yabancılara Türkçe Öğretimi: **Dr. Hülya Pilancı**, Anadolu Üniversitesi

DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Abdulkadir Işık, Namık Kemal Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet Atan, Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi

Prof. Dr. Alptekin Erkollar, Klagenfurt Üniversitesi, Austria

Prof. Dr. Arif Aziz, Azerbaycan Devlet İncesanat Üniversitesi

Prof. Dr. Arslan Topakkaya, Erciyes Üniversitesi

Prof. Dr. Aytekin Can, Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. Belkıs Gürsoy, İstanbul Aydın Üniversitesi

Prof. Dr. Cemile Hasanzade, Azerbaycan Devlet İlimler Akademisi

Prof. Dr. Enver Aydoğan, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Ercan Ekmekçioğlu, Mevlana Üniversitesi

Prof. Dr. Ergün Laflı, Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Erol Çil, Fırat Üniversitesi

Prof. Dr. Fikret Turan, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Prof. Dr. Hüseyin Elmas, Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. İlter Turan, İstanbul Bilgi Üniversitesi

Prof. Dr. Kemal Timur, Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. M. Hanifi Aslan, Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet Zeki Aydın, Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Muhsin Halis, Sakarya Üniversitesi

Prof. Dr. Murat Yıldız, Cumhuriyet Üniversitesi

Prof. Dr. Musa Yıldız, Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi

Prof. Dr. Natig Aliev, Azerbaycan Devlet Ressamlık Akademisi

Prof. Dr. Necat Birinci, İstanbul Aydın Üniversitesi

Prof. Dr. Recai Karahan, Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Prof. Dr. Recep Dikici, Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. Selahattin Yıldız, Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Selami Bakırcı, Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Selami Sezgin, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Serdar Öztürk, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Turgut Haci Zeyrek, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Zakir Avşar, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Zeynel Özlü, Gaziantep Üniversitesi

YAYIN KURULU

Doç. Dr. Abdullah Taşkesen, Sakarya Üniversitesi

Doç. Dr. Ali Osman Alakuş, Dicle Üniversitesi

Doç. Dr. Arzu Özyürek, Karabük Üniversitesi

Doç. Dr. Barış Taş, Çankırı Karatekin Üniversitesi

Doç. Dr. Başaran Gençdoğan, Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Bülent Sönmez, Dicle Üniversitesi

Doç. Dr. Chingiz Bagırov, Azerbaycan Devlet İnce Sanat Üniversitesi

Doç. Dr. Engin Çetin, Çukurova Üniversitesi

Doç. Dr. Erdem Uçar, Gediz Üniversitesi

Doç. Dr. Eyyüp Tanrıverdi, Dicle Üniversitesi

Doç. Dr. Fatih Başbuğ, Akdeniz Üniversitesi

Doç. Dr. Fikret Karapınar, Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Gencel Önkal, Maltepe Üniversitesi

Doç. Dr. Gökhan Duman, Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Gülay Karşıcı, Marmara Üniversitesi

Doç. Dr. Gürsoy Şahin, Afyon Kocatepe Üniversitesi

Doç. Dr. Hakkı Suçin, Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Halil İbrahim Sağlam, Sakarya Üniversitesi

Doç. Dr. Halil İbrahim Şahin, Balıkesir Üniversitesi

Doç. Dr. Kamil Uslu, Marmara Üniversitesi

Doç. Dr. M. Kevser Baş, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Doç. Dr. M. Özlem Parer, Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet Ali Çakmak, Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet Arif Özerbaş, Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Necip Fazıl Duru, Ordu Üniversitesi

Doç. Dr. Nesrin Tan, Galatasaray Üniversitesi

Doç. Dr. Nuran Öztürk, Çukurova Üniversitesi

Doç. Dr. Sabah Balta, Yaşar Üniversitesi

Doç. Dr. Sibel Kılıç, Marmara Üniversitesi

Doç. Dr. Süleyman Cem Şaktanlı, Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Doç. Dr. Uğur Özgöker, Arel Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Yüksel, Cumhuriyet Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Bahram Hasanov, Bülent Ecevit Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Celal Aslan, Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Fagani Baylarov, Bingöl Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Fatih İmat, Kastamonu Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Fatma Ünal, Bartın Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. İbrahim Yıldırım, Bartın Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Harun Çelik, Kırıkkale Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Kara, Gazi Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Nadir Özdemir, Bülent Ecevit üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Mikail Tel, Fırat Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Murat Toksarı, Niğde Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Ömer Yılar, Atatürk Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Said Alpagut Şenel, Cumhuriyet Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Serap Mungan Ay, Marmara Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Somayyeh Radmard, İstanbul Aydın Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Şirvan Kalsın, Çağ Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Yusuf Ziya Sümbüllü, Erzurum Teknik Üniversitesi

Assoc. Prof. Dr. Usame Abdulrahman Abdulaleem, Helwan University (Egypt)

Assoc. Prof. Dr. Resul Özavşar, Yarmouk University (Jordan)

Yabancı Dil Uzmanları

Dr. Lütfiye Cengizhan, Trakya Üniversitesi

Okt. Soykan Uysal, Selçuk Üniversitesi

İndeks Sorumlusu

Okt. Enser Yılmaz, Siirt Üniversitesi

Grafik Tasarım

Öğr. **Bülent POLAT** Milli Eğitim Bakanlığı

TARANDIĞI İNDEKSLER

SOBİAD (Sosyal Bilimler Atıf Dizini)
RESERARCH BİBLE
TEİ (Türk Eğitim İndeksi)
İSAM (İslami Araştırmalar Merkezi)
SIS (Scientific Indexing Services)

TİDSAD
Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Turk & Islam World Social Studies

İÇİNDEKİLER

Yıl: 4, Sayı: 13, EYLÜL 2017

Ayla GÖKMEN (1-18)

THE STATE OF FRENCH ON THE TERRITORY OF TURKEY: FROM TRADITIONAL TO GLOBALISM

FRANSIZCA'NIN TÜRKİYE'DE KULLANIM DURUMU: GELENEKSEL KONUMDAN KÜRESEL DEĞİŞİME

İdris KADIOĞLU (19-34)

CEMÎLÎ DÎVÂNI'NIN DÎBÂCESİ'NDEKİ MANZÛMELER ÜZERİNE

ON POEMS IN THE PREFACE OF CEMILI'S DIVAN

Mustafa Zülküf ALTAN - Şura TEKİN (35-47)

KÜRESELLEŞME, REFORM, YENİLİK, DEĞİŞİM & EĞİTİM: NERESİNDEYİZ? NE YAPIYORUZ?

GLOBALIZATION, REFORM, INNOVATION, CHANGE & EDUCATION: WHERE DO WE STAND WHAT ARE WE DOING?

Nihal Arda AKYILDIZ (48-59)

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE ENGELLİ POLİTİKASI

EUROPEAN UNION'S DISABILITY POLICY

Kenan YERLİ (60-64)

ON DECONSTRUCTION AND NEW HISTORICISM

YAPISÖKÜM VE YENİ TARİHSELCİLİK ÜZERİNE

Yasin YILMAZ (65-80)

FİLİBELİ AHMET HİLMİ'NİN TARİH-İ İSLAM ESERİNDE İSLAM TARİHÇİLİĞİNE KATKILARI ÜZERİNE BAZI DEĞERLENDİRMELER

SOME EVALUATIONS ON THE CONTRIBUTIONS OF AHMET HILMI

(From Plovdiv) ON HISTORICAL ISLAM IN THE WORK OF ISLAMIC HISTORY

Seçil YALAZ ˙ Ahmet Kaya - Bahar BURTAN DOĞAN (81-99)

KADIN AKADEMİSYENLERİN MESLEKLERİNİ YÜRÜTMEDE ÖZEL AYATLARININ VE ROL ÇATIŞMASININ ETKİSİ

THE EFFECT OF PRIVATE LIFE AND ROLE CONFLICT ON EXECUTION OF WOMEN ACADEMICS PROFESSION

Veysi GÜNAL ˙ Fatma ALTUĞ ˙ M. Sait ŞAHİNALP (100-112)

TÜRKİYE'DEKİ İDARİ TAKSİMATTAKİ DEĞİŞİMİN İL NÜFUSLARINA ETKİSİ

THE IMPACT OF CHANGES IN THE ADMINISTRATIVE DIVISION OF TURKEY ON THE POPULATION OF PROVINCES

Emre BAŞCI (113-128)

TÜRKİYE'DE ANTİ-KAPİTALİST MÜSLÜMANLAR: POLİTİK DÖNÜŞÜMLERİ, AMAÇLARI VE TÜKETİM DAVRANIŞLARI ÜZERİNE NİTEL BİR MODEL

ANTI-CAPITALIST MUSLIMS in TURKEY: A QUALITATIVE MODEL of THEIR POLITICAL TRANSFORMATION, GOALS AND CONSUMPTION BEHAVIOR

Osman ORAL (129-153)

İMAMÜ'L-HAREMEYN EL-CÜVEYNÎ'DE HABERÎ SIFAT SORUNU VE TE'VİL ANLAYIŞI

THE PROBLEM OF THE INFORMED DEVINE ATTRIBUTES AND UNDERSTANDING OF INTERPRETATION IN IMAM AL-HARAMAIN AL-JUWAINI

Seda ÖZMEN (154-163)

BATIDA YAHUDİLERE YÖNELİK KAN İFTİRALARI

BLOOD LIBELS AGAINST JEWS IN WESTERN

Fatih KANA - Enes YAŞAR (164-176)

ADAY ÖĞRETMENLERİN ADAY ÖĞRETMENLİK SÜRECİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNE YÖNELİK BİR DURUM ÇALIŞMASI

A CASE STUDY ON THE OPINIONS OF THE PRE-SERVICE TEACHERS ON THE PROSPECTS OF CANDIDATE TEACHING

Ramazan ATA (177-193)

BİR İSLAM BİLİM TARİHİ DENEMESİ

A STUDY OF ISLAMIC SCIENCE HISTORY

Osman ORAL (194-221)

AHMED YESEVİ'NİN ŞİİRLERİNDE İMÂN ESASLARI

ESSENTIALS OF FAITH IN THE POEMS AHMED YESEWI

Osman Kürşat ACAR - Volkan Ali OKYAY - Mesut KOÇ (222-238)

ISPARTA'DAKİ BELEDİYE BAŞKANLARININ DÖNÜŞÜMCÜ LİDERLİK VASIFLARI ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

A QUALITATIVE RESEARCH ON MAYORS'

TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP QUALITIES IN ISPARTA

Haluk AYDIN (239-254)

REMZÎ'NİN KERBELÂ MERSİYESİ

THE KARBALA DIRGE of REMZİ

Zeki YAKA (255-287)

İSLAM İKTİSADININ "ADİL GELİR DAĞILIMI" İLKESİ VE BUNUN SOSYAL REFAHA KATKISI

THE "FAIR INCOME DISTRIBUTION" PRINCIPLE OF THE ISLAMIC ECONOMICS AND ITS SOCIAL WELFARE CONTRIBUTION

Seyhan MERCAN KALAYCI (288-300)

NAKKAŞ NAKŞİ'NİN FİGÜRLERİNDE STİLİZAS YON VE İNTİBA

STYLIZATION AND IMPRESSION ON THE FIGURES OF NAKKAŞ NAKŞİ

İrşad Sami YUCA (301-314)

İNGİLİZ SİYASET ADAMI MORGAN PHILIPS PRICE'IN II. DÜNYA SAVAŞI SONRASI TÜRKİYE ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİ

(1946-1947)

BRITISH POLITICIAN MORGAN PHILIPS PRICE'S THOUGHTS ON TURKEY AFTER WORLD WAR II

Aydoğan AYDOĞDU - Cenk Murat KOÇOĞLU (315-328)

HELÂL KONSEPTLİ OTELLERDE İSRAF: BİR ÖRNEK OLAY İNCELEMESİ

EXCESS IN HALAL CONCEPT HOTELS: A CASE STUDY

Ayhan Afşın ÜNAL (329-337)

GÖKTÜRK DÖNEMİ ARKEOLOJİSİ HAKKINDA GENEL BİR DEĞERLENDİRME

AN OVERALL ASSESSMENT ON ARCHAEOLOGY IN THE GOKTURKS PERIOD

Sibel KILIÇ - Nuray ÖZ CEVİZ (338-350)

İRAN GELENEKSEL KADIN GİYSİ GELENEĞİ VE YAŞANAN TOPLUMSAL HAREKETLERİN GİYİM KÜLTÜRÜNE/AKSESUARLARINA ETKİSİ

IRANİAN WOMEN'S TRADITIONAL CLOTHING TRADİTİON AND THE EFFECT OF CURRENT SOCIAL MOVEMENTS ON CLOTHING CULTURE/ACCESSORIES

Esin KIVRAK KÖROĞLU (351-361)

TÜRKIYE'DE POPÜLİST SÖYLEMIN KAYNAKLARI: HALKÇILIK, KÖYCÜLÜK VE ANADOLUCULUK

THE ROOTS OF POPULIST DISCOURSE IN TURKEY: HALKÇILIK, PEASANTISM AND ANATOLIANISM

Ömer Faruk KIRMIT (362-369)

TOLUNOĞLU AHMET'İN DEVLET ADAMLIĞI ÖZELLİKLERİNDE KUTADGU BİLİĞ'DEN İZLER

TOLUNOĞLU AHMET FEATURES FROM THE KUTADGU BİLİĞ

Arzu CEBE (370-384)

SEMAVİ DİNLERİN OLUŞTURDUĞU KÜLTÜRLERDE KUDÜS VE KUTSALLIK KAVRAMI JERUSALEM AND THE CONCEPT OF HOLİNESS İN THE CULTURES

GENERATED BY THE ARAMİC RELİGİONS

Neslihan KORKMAZ (385-408)

AMASYA TAŞOVA İLÇESİ ÖZBARAKLI KÖYÜ CAMİLERİ

THE MOSQUES OF ÖZBARAKLI VILLAGE IN TAŞOVA/AMASYA

Hamza AKENGİN - Ethem İLERİ (409-429)

NÜFUS ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN İSLAHİYE

İSLAHİYE IN TERMS OF POPULATION CHARACTERISTICKS

Gizem ÇALIŞKAN - Lütfi ŞEYBAN (430-453)

SOFYA'DA TÜRK- İSLAM KÜLTÜR VARLIKLARI

TURKİSH-ISLAMIC CULTURE ASSETS IN SOFIA

Onur ALICI (454-459)
ŞAHMERAN EFSANESİNDE ŞAHMERANIN CİNSİYET SORUNSALI
SHAHMARAN'S PROBLEMATIC GENDER IN THE MYTH OF SHAHMARAN

Aykut PAJO (460-475)
TÜRKİYE'DEKİ CITTASLOW KENTLERİ'NDE SAKİNLİĞİN KAYBOLMA RİSKİ THE RISK OF LOSE OF CALMNESS IN CITTASLOW CITIES IN TURKEY

Hasan İSİ (476-522)
TÜRKİYE TÜRKÇESİNDEKİ BAZI DİNİ TERİMLERE TARİHİ METİNLERLE KARŞILAŞTIRMALI BAKIŞ

THE COMPERATIVE PERSPECTIVE OF WITH HISTORICAL TEXT TO SOME RELIGIOUS TERMS IN TURKEY TURKISH

Vefa TAŞDELEN - Berna TUNCER (523-565)

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDEKİ ÖĞRENCİLERİN ELEŞTİREL VE YARATICI DÜŞÜNME DÜZEYLERİ

CRITICAL AND CREATIVE THINKING LEVELS OF PRE-SCHOOL STUDENTS

İbrahim ERDOĞDU (566-589)
NİĞDE SANCAĞI ÖRNEĞİNDE TIMAR TEVCÎHLERİ

IN THE EXAMPLE OF TIMAR ALLOCATION IN NIGDE SANJAK

Fatih Ramazan SÜER (590-698)
MISIR MİLLÎ KÜTÜPHANESİNDE (DÂRÜ'L-KÜTÜBİ'L-KAVMİYYE) BULUNAN EDEBİYAT İLE İLGİLİ TÜRKÇE EL YAZMALARI

THE TURKISH MANUSCRIPTS ON LITERARY IN THE EGYPTIAN NATIONAL LIBRARY (DARU'L-KUTUB AL-KAWMIYA)

Gülsüm Turhan (699)
BÜTÜNCÜL VE ELEŞTİREL DİN FELSEFESİ OKUMALARI II -TANRI VE FELSEFE
HOLISTIC AND CRITICAL RELIGIOUS PHILOSOPHICAL READINGS II, -GOD AND PHILOSOPHY

TİDSAD
Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Yıl: 4, Sayı: 13, Eylül 2017, s. 164-176

Fatih KANA[1]

Enes YAŞAR[2]

ADAY ÖĞRETMENLERİN ADAY ÖĞRETMENLİK SÜRECİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNE YÖNELİK BİR DURUM ÇALIŞMASI[3]

Özet

Bu araştırmanın amacı, yeni bir öğretmen yetiştirme modeli olan "aday öğretmenlik" uygulamasıyla ataması yapılan öğretmenlerin mesleki süreçlere ilişkin görüşlerini tespit etmektir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseniyle yapılmıştır. Araştırmanın verileri 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılında Türkiye'nin batısında yer alan bir ilin ortaöğretim kurumlarında görev yapan toplam 10 aday öğretmenle görüşülerek toplanmıştır. Araştırma verileri, görüşme soruları yoluyla elde edilmiş olup, elde edilen veriler içerik analiziyle temalara ayrılarak kodlanmıştır. Veri toplama aracı olarak da yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmış. Araştırmada aday öğretmenler, uygulanmakta olan öğretmenlik uygulamasıyla eski sistem arasındaki ilişkinin olumlu ve olumsuz yönlerine değinmişlerdir. Sonuç olarak "aday öğretmenlik" uygulamasının mesleki hayata hem öğretmenlik deneyimi hem de resmi işler noktasında katkı sağladığı, ancak sınıfa danışman öğretmenle girmenin birtakım olumsuz yanlarının da bulunduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: aday öğretmenlik, durum çalışması, öğretmenlik mesleği

[1] Yrd. Doç. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, fatihkana@hotmail.com

[2] Arş. Gör., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

[3] Bu çalışma VII. Uluslararası Eğitimde Araştırmalar Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

A CASE STUDY ON THE OPINIONS OF THE PRE-SERVICE TEACHERS ON THE PROSPECTS OF CANDIDATE TEACHING

Abstract

The aim of this research is to determine the opinions of the teachers who are assigned with the application of "candidate teaching" which is a new teacher training model. The research was carried out with a case study design from qualitative research methods. The research data was collected from 10 candidates who were working in secondary education institutions in the province of western Turkey in 2016-2017 academic year. The research data were obtained through interview questions and the data obtained were coded by analyzing the content by theme. Semi-structured interview method was used as data collection tool. Pre-service teachers have touched on the positive and negative aspects of the relationship between the applied teaching practice and the old system in the research. As a result, it has been understood that the practice of "pre-service teaching" has contributed to the professional life both in terms of teaching experience and official work, but there are also some negative aspects of entering the class with the advisor teacher.

Keywords: Pre-servive teaching, case study, teaching profession

GİRİŞ

Öğretmenlik, eğitim kurumlarında öğrencilere bilgi, beceri, yetenek ve yeni bakış açıları kazandıran bir meslektir. Kişilerin bu mesleği yapabilmeleri için belirli bir branşta uzmanlaşmaları, alan bilgisi, meslek bilgisi ve genel kültür bilgisine sahip olmaları gerekmektedir. Erden'e (1998:27) göre öğretmenlik; alanda özel uzmanlık, bilgi ve becerileri, akademik çalışma ve mesleki formasyon gerektiren profesyonel bir uğraş alanı olarak tanımlanmaktadır. Öğretmenliğin görevleri arasında derslerle ilgili uygulama ve deneyleri yapmak, boş zamanlarında öğrencileri denetlemek, ders haricinde okulla ilgili eğitim ve öğretim çalışmaları yapmak gibi ders ve ders dışı etkinlikler yer almaktadır. Dolayısıyla bireylerin öğretmenlik mesleğini yapabilmeleri için bilişsel yeterliklerinin yanı sıra duyuşsal yeterliliklere de sahip olması gerekmektedir çünkü öğretmen, öğrencinin hazır bulunuşluluk düzeyini, ilgi ve isteğini anlık performansından hareketle ders içi ve ders dışı etkinliklere yayabildiği takdirde öğrencilerin yeni fikirler oluşturmasını ve öğrenilenlerin yeni bilgilerle ilişkilendirilebilmesini sağlayabilmektedir. Bu da eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme programlarının önemini göstermektedir.

Türkiye'de öğretmen yetiştirme programlarının tarihçesi dikkate alındığında Cumhuriyet öncesi dönemde ilk olarak Darulmuallimin mektepleri olduğu görülmektedir (Başkan, Aydın ve Madden; 2006, 36). Cumhuriyet dönemine gelindiğinde bu işlevi Köy Enstitüleri üstlendiği görülmektedir. Ardından 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na dayalı olarak 1974 yılında İki Yıllık Eğitim Enstitüleri açılmış ve 1990'lı yıllardan itibaren de bu iki yıllık enstitüler yerini dört yıllık Eğitim Yüksek Okulları'na bıraktığı görülmektedir (Başkan, 2001: 16-18). 1992-1993 öğretim yılına gelindiğinde ise öğretmen yetiştirme görevi bu kez günümüzdeki Eğitim Fakülteleri bünyesinde sürdürülmeye başlanmıştır (Başkan, Aydın ve Madden, 2006: 37).

Öğretmen yetiştirme programlarında yaşanan gelişmelerle birlikte zaman içerisinde öğretmen adaylarının gerçek eğitim yaşamına hazırlayan temel yeterlik alanlarında da gerekli bilgi ve beceri kazanmaları gerektiği anlayışı gelişmeye başlar (Sarıtaş, 2007:122). Bunlara ek olarak öğretmen adaylarının kuramsal bilgilerin yanı sıra "Okul Deneyimi" ve "Öğretmenlik Uygulaması" gibi uygulamalı derslerle bu eksiklikleri gidermeleri gerektiği anlayışı belirginlik kazanır. Nitekim bu dersler, "*öğretmen adaylarının başta mesleğin gerektirdiği genel ve özel alan yeterlilikleri olmak üzere, onların öğretmen niteliklerini geliştiren, deneyimli ve donanımlı hale gelmelerine"* fayda sağlayan önemli unsurlar arasında görülmektedir (Ören, Sevinç ve Erdoğmuş, 2009:220). Bu bağlamda Yıldız (2002) da ders dönemi tamamlandığında bu öğrencilerin, kişisel becerilerini geliştirme, mesleki yeterlilik ve bireysel farklılıklar konusunda deneyim kazanmış olacakları kanaatinde olduğunu ifade etmektedir. Küçükahmet (2007) de yine benzer şekilde öğretmen yetiştirme programlarının en önemli unsurunun staj ve öğretmenlik uygulamaları olduğunu belirtmiştir.

Bu bilgiler ışığında yaşanan gelişmelerden de anlaşılacağı üzere nitelikli öğretmen yetiştirebilme adına her geçen gün öğretmen adaylarına daha uygun ortam ve yeterli imkânlar sağlanmaya çalışılmıştır. 17 Nisan 2015 tarihi itibariyle yürürlüğe giren aday öğretmenlik uygulaması da bunlardan birisidir. Uygulamanın amacı aday öğretmenlerin; niteliğini arttırmak, atamasının gerçekleştirildiği kuruma ve okul kültürüne uyum sağlamasına yardımcı olmak ve etkili öğretim planlamasını yaparak sınıf içi ve sınıf dışında başarılı olmalarını sağlamaktır (Nasser-Abu Alhija ve Fresko, 2010). Böylece aday öğretmenler, mesleğe başlamadan önce okulun resmi işleyişini, ders planlarını ve sınıf içerisindeki tutum ve davranışları tanıma imkânı bularak tecrübe kazanma fırsatı yakalamaktadırlar. Diğer bir yandan stajyer öğretmenlik uygulamasının olumsuz yanları bu uygulamayla birlikte giderilmeye başlamıştır. Nitekim Özonay'a (2004) göre bir önceki uygulamayı kapsayan hizmet içi eğitim sürecinde aday öğretmenler, gereksinimlerini yeterince karşılayamamakta, uygun yöntem ve teknikler tecrübesizliklerden dolayı uygulayamamakta ve rehber öğretmenle derse girme düzeyleri yeterli ölçüde olmadığı için bazı sorunlar yaşamaktadırlar. Bu da mesleğe yeni başlayan öğretmenlerde okula ve çevreye uyum gibi problemlere dönüşmektedir. Dolayısıyla aday öğretmenlerin okullarda ne gibi durumlarla karşılaşıldığını bilmeksizin mesleğe başlamaları, ilk yıllarda zorluklarla karşılaşmalarına neden olmaktadır. Bu durum da göstermektedir ki aday öğretmenler, aday öğretmenlik sürecinin etkin ve işlevsel uygulamalarıyla birlikte meslek yaşamlarında yeterli deneyim ve beceriler kazanmalıdırlar (Ekinci, 2010: 65).

Aday öğretmenlere deneyim ve tecrübe kazandıracak olan bu yeni sistemin işleyişi, Bakanlık tarafından belirlenen Yetiştirme Programı doğrultusunda aday öğretmenin görevlendirildiği eğitim kurumunda, eğitim kurumu yöneticileri ve danışman öğretmenlerin sorumluluğunda altı aylık bir sürece tabi tutulmakla başlamaktadır. Bu kapsamda aday öğretmen, 14 haftalık sınıf içi, okul içi ve okul dışı faaliyetleri gerçekleştirmekte ve hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmaktadır. Ardından toplamda 300 saat sürecek olan hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmaktadır. Sürecin bütününü oluşturan yetiştirme programı, toplamda 14 hafta/69 gün/414 saat olarak düzenlenir (MEB, 2016).

Eğitim dönemi içerisine geçildiğinde 14 hafta boyunca sürecek olan uygulamaların 4 günü sınıf ve okul içi uygulamalara ayrılırken 1 günü de okul dışı faaliyetlere ayrılır. 14 haftalık okul içi faaliyetleri haftada 1 gün olmak üzere idari, mali, sosyal ve ilk 6 haftada 3 gün olmak

üzere ders hazırlama, plan yapma ve materyal hazırlama gibi etkinliklerle gerçekleşmektedir (MEB, 2016).

Aday öğretmenlik uygulamasının hedeflemiş olduğu işleyiş, aday öğretmenlerin mesleğe daha profesyonel bir şekilde başlama imkânı sağlamaktır. Araştırmanın başlıca amaçlarından biri bu durumu ortaya koyarak aday öğretmenlerin bu konuya ilişkin görüşlerini tespit etmektir. Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır;

1) Size göre aday öğretmenlik süreci, öğretmen eğitimine ne gibi bir katkı sağlayacaktır? Bu sürecin sizin için olumlu olumsuz yanları nelerdir?
2) Danışman öğretmen ve okul idaresi, mesleki yaşamınıza ne tür katkılar sağladı, sizin için onlardan beklentileriniz nelerdir?
3) Aday öğretmenlik için ayrılan6 aylık süreç yeterli midir? Yeterliyse neden, yetersizse neden?
4) Yapılan kurum gezileri, film izleme, kitap okuma etkinlikleri mesleki gelişimize neler katıyor? Başka ne tür etkinlikler yapılabilir?
5) Lisans döneminde yapılan okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersleri ile aday öğretmenlik uygulaması arasında ne gibi benzerlikler ve farklılıklar var? Bu konuyla ilgili görüşlerinizi nedenleriyle açıklayabilir misiniz?
6) Sizce aday öğretmenliğin atama yapılan ilde yapılması mı, aday öğretmenlerin istediği ilde yapılması mı daha uygun? Bu konuyla ilgili görüşlerinizi nedenleriyle açıklayabilir misiniz?
7) İlk kez uygulanan aday öğretmenlik uygulaması devam etmeli mi? Eski sistem daha mı iyiydi? Bu konuyla ilgili görüşlerinizi nedenleriyle açıklar mısınız?
8) Milli eğitime yeni katılan öğretmenler olarak neler hissediyorsunuz? Eğitim sisteminin geleceği konusunda görüşleriniz nelerdir? Siz kendinizi bu sürecin neresinde görüyorsunuz?

Yöntem

Bu araştırmada, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışmalarında "*güncel bir olgu, olay, durum, birey ve gruplar üzerine odaklaşılıp, derinlemesine*" incelenmeye çalışılmaktadır (Bassey,1999; Stake, 1995; Yin, 1994'den akt., Ekiz, 2003 :43). Durum çalışması ayrıca (Gay, Mills ve Airasian 2009, akt. Saban ve Ersoy: 2016:117) "*bir olay ve bağlam arasındaki belirsizliği açığa çıkarmak*" üzere kullanılan bir yöntem olarak da tanımlamıştır. Büyüköztürk (2016: 260) durum çalışmalarının "*bir varlığın mekâna ve zamana bağlı tanımlandığı ve özelleştirildiği*" düşüncesindedir. Bu nedenle çalışmada, aday öğretmenlerin yeni uygulanmaya ilişkin fikirlerinin belirleneceği ve genelleme yapılacağı için araçsal durum çalışması kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırma grubunu 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılının güz döneminde Türkiye'nin batısında yer alan bir ilin ortaöğretim kurumlarında görev yapan 10 aday öğretmenden oluşmaktadır. Araştırma grubunu 4 erkek, 6 bayan aday öğretmenden oluşmaktadır. Örneklemi temsil eden aday öğretmenler tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu "*benzer konulara yönelmek yoluyla değişik insanlardan aynı tür bilgilerin alınması amacıyla hazırlanır"* (Patton,1987; akt. Yıldırım ve Şimşek, 2008:122)

Bu çalışmada Türkiye'nin batısında yer alan bir ilin ortaöğretim kurumlarında görev yapan toplam 10 aday öğretmene yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken alanında uzman üç öğretim üyesinin ve üç öğretmenin görüşleri alınmıştır.

Verilerin analizi

Bu çalışmada veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilen bilgilerle kavramsallaştırılarak içerik analizi yöntemiyle elde edilmiştir. İçerik analizi yönteminde birbirlerine benzeyen veriler, belirli kavram ve temalar etrafında bir araya getirilerek okuyucunun anlayabileceği bir şekilde kodlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2008:227). Böylelikle veriler arasında anlamlı ilişkiler ortaya çıkarılmış olur. Bu araştırmada içerik analizi tekniklerinden biri olan kategorisel analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde içerik analizinden elde edilen kavramların birbirleriyle ilişkileri ortaya çıkarılar ve bu ilişkiler belirli daha üst düzey bir temada açıklanır (Yıldırım ve Şimşek, 2008:228). Bu çalışmada Kategorisel analizde önce veriler kodlanır ve kodlardan yola çıkarak temalar belirli kategoriler altında toplanır ve bulgular yorumlanır. Bu çalışmada aday öğretmenlere sorulan sorularda verdikleri cevaplarda birden fazla alt temanın oluşabileceği göz önünde bulundurulmuş ve alt tema frekansları belirlenmiştir. Alt temalara ait frekans değerleri bulgular bölümündeki tablolarda yer almaktadır. Araştırmada kodlamalarda aday öğretmenler A1, A2, A3… şeklinde gösterilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bu bölümünde içerik analiz sonucunda elde edilen temalar araştırma soruları dikkate alınarak ele alınarak yorumlanmıştır.

Tablo 1

Aday Öğretmenlik Sürecinin Öğretmen Eğitimine Olan Katkıları ve Olumsuz Yanları

	f
	18
Tecrübe	9
Sınıfta otorite sorunu	3
Evrak işlerinin olumsuzluğu	3
İdareci ve danışman öğretmen yetersizliği	3
Zorunlu hizmet sayılmaması	1

Tablo 1 incelendiğinde "Aday öğretmenlik" süreciyle birlikte yeniden yapılandırılan öğretmen eğitimi uygulamalarının, eğitim sistemi içerisinde birtakım olumlu etkileri olduğu gibi birtakım olumsuz etkileri de olduğu görülmektedir. Milli eğitime yeni katılan aday öğretmenler, bu uygulamadaki en büyük avantajın tecrübe kazanmak olduğunu ifade etmektedirler. Danışman öğretmenle girilen ders deneyimleri ve okuldaki sistem işleyişi bu uygulamayı verimli kılan etkenlerin başında gelmektedir. Ancak bu durumun dezavantajları da beraberinde getirdiği görülmektedir çünkü danışman öğretmenle girilen derslerde aday öğretmenler sınıfa hâkimiyet sağlayamazken bir de idarenin vermiş olduğu evrak işleri, aday öğretmenlerin kendilerini öğretmen gibi hissetmelerine engel olmaktadır. Ayrıca idari kadronun ve danışman öğretmenin, aday öğretmenlik uygulamasını henüz tam olarak kavrayamamış olmaları da öğretmen eğitimini olumsuz etkileyen durumlar arasındadır.

Bazı aday öğretmenler uygulamanın büyük bir tecrübe kazandıracağı inancındadır. A9 kodlu aday öğretmen, bu konudaki fikrini şu şekilde dile getirmektedir;

"*Aday öğretmenlik süreci, öğretmenlerin eğitim fakültelerinde yeterince edinemediği "işbaşında eğitim/tecrübe edinme" konusunda kendilerini geliştirmelerine yardımcı olacaktır."*

A3 kodlu aday öğretmen ise bu uygulamadaki tecrübesini danışman öğretmeniyle ilişkilendirerek fikrini şu şekilde ifade etmektedir;

"*Yeni başladığımız meslek hayatımızda deyim yerindeyse "sudan çıkmış balığa" dönmememize yardımcı oluyor*"

Ancak A1 kodlu aday öğretmen, A3 kodlu aday öğretmenin aksine danışman öğretmenle derse girmenin aynı zamanda otorite kuramama sorunun yaşanmasına neden olduğunu şu şekilde belirtmektedir;

"*… bir başka hocayla derse girince öğrenciler diğer hocaya alışkın olduklarından sizi öğretmen olarak görmüyorlar.*"

A7 kodlu aday öğretmen, aday öğretmenlik uygulamasında yaşanan sorunlarının en önemli sebebi olarak ise idareci ve diğer öğretmenlerin, aday öğretmen karşısındaki olumsuz tutumları olduğunu şöyle ifade etmektedir;

"*Okuldaki diğer öğretmenler ve idareciler bizi tam olarak öğretmen olarak görmüyorlar.*"

Tablo 2

Danışman Öğretmen ve Okul İdaresinin Mesleki Yaşama Katkıları ve Beklentiler

	f
	13
Rehberlik	10
Resmi işleyişi öğrenme	3

Tablo 2'de görüldüğü gibi aday öğretmenlik uygulamasıyla birlikte danışman öğretmenlerin ve okul idaresinin, aday öğretmenlerin mesleki yaşamlarına pek çok katkı sağladığı görülmektedir. Özellikle aday öğretmenler, okullardaki uygulamalara dönük işleyişle ilk defa karşılaştıklarından, danışman öğretmenin ve idarecilerin üstlendiği rolün oldukça etkili olduğuna inanmakta ve danışman öğretmenler ile okul idaresinin, eğitim sürecinde kendileri için bir rehber vazifesi gösterdiklerini belirtmektedirler. Aday öğretmenler, bu uygulama sayesinde okulun resmi işleyişi, ders planları, sınıf içerisindeki tutum ve davranışlarla ilgili tecrübe kazanacakları kanaatindedirler. K2 kodlu aday öğretmen bu tecrübe ile ilgili şunları ifade etmektedir;

"*Mesleki açından danışman öğretmen okul işleyişi, ders planı ve dersin işlenişi açısından faydalı olmaktadır. Okul idaresi ise evrak işleri, mesleki hakkımız ve işleyiş hakkında bilgiler vermektedir."*

Benzer şekilde A3 kodlu aday öğretmen da danışman öğretmen ve idarenin rolündeki öneme şu şekilde değinmiştir;

"*Danışman öğretmen öğrenci ile iletişimlerim konusunda ve karşılaşılabilecek sorunlarda fikirleri ve uygulamaları ile bana ışık tuttu."*

Danışman öğretmeni örnek bir rol model olarak kabul eden A5 kodlu aday öğretmen de düşüncelerini şu şekilde ifade etmektedir;

" *Nasıl bir rehber öğretmen olunurun ilk örneği benim için*"

Tablo 3

Aday Öğretmenlik Süreci

	f
	10
Yeterli	10

Tablo 3'te belirtildiği gibi aday öğretmenler, mesleğe başladıktan sonraki altı aylık aday öğretmen sürecinin yeterli bir süre olduğunu ifade etmektedirler. Aday öğretmenler, en çok uygulamadaki sürenin uzunluğuyla ilgili şikâyette bulunmaktadırlar. Aday öğretmenlerin birçoğu zamanın uzun olması nedeniyle kendilerini öğretmen gibi hissedemediklerini ve bu yüzden de öğretmenlik heyecanlarının söneceği endişesindedirler. Bir kısmı ise sürenin yeterli olduğu ve öğretmenliğe hazır hissedebilmek için ideal bir zaman olduğu düşüncesindedir. Sürenin uzunluğuyla ilgili A1 kodlu aday öğretmen şunları söylemektedir;

"*Aday öğretmenlik için 6 ay uzun bir süre bütün öğrettikleri 1 ayda da yapılabilir*."

Sürenin daha fazla uzun olması halinde oluşabilecek sıkıntıları ise A5 kodlu aday öğretmen ise şu şekilde ifade etmektedir;

"*Daha da uzayan bir eğitim bana kendimi meslekte öğrenci hissettirirdi*."

Aylık sürenin ideal olduğunu savunan A3 kodlu aday öğretmen ise görüşünü şu şekilde ifade etmektedir;

"*Bu süreç yeterli diye düşünüyorum. Gerekli olan eğitimin verilmesi için uygun bir zaman zarfı*"

Tablo 4

Aday Öğretmenlik Sürecindeki Gezi ve Okuma Aktivitelerinin Faydaları ve İlave Edilebilecek Etkinlikler

	f
	13
Kişisel gelişim	5
Düşünme becerisi	2
Deneyim	1
Spor faaliyeti	1
Tiyatro	1
Yaratıcı edim	1
Eğitim kitapları	1
Pedagojik yaklaşım	1

Tablo 4'de görüldüğü gibi çoğu aday öğretmen, okullarda uygulanan kurum gezileri, film izleme ve kitap okuma etkinliklerinin mesleki gelişimlerine katkıda bulunduğu düşüncesindedir. Uygulamadaki en önemli katkının ise kişisel gelişim adına gerçekleştirildiği görüşü hâkimdir. Kurum ziyaretleri resmi bir işleyişin içerisine dâhil olan aday öğretmenler için bir deneyim olurken kitap ve film etkinlikleri farklı bakış açıları kazandırmaktadır. A2 kodlu aday öğretmen, bu katkılarla ilgili görüşünü şöyle ifade etmektedir;

"*Kurum gezileri ve film izlemek hem mesleki hem de kişisel gelişimime katkı sağlamaktadır*."

Etkinliklerin farklı bir bakış açısı kazandırdığını düşünen A6 kodlu aday öğretmen, kitap okumayla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmektedir;

"*Kitap okumanın salt okumak dışında elbette fikir dünyamıza katkısının çok yönlü düşünme becerisi geliştireceğini düşünmekteyim*."

Aday öğretmenler var olan etkinliklere ilave edilebilecek etkinlikler olarak da spor, sanat ve pedagojik eğitim gibi alanlarla ilgili görüş bildirmişlerdir. A3 kodlu aday öğretmen, düşüncesini şu şekilde belirtmektedir;

"*Başka etkinlikler olarak da spor faaliyetlerine yönelinmesi gerek diye düşünüyorum*."

A4 kodlu aday öğretmen, mesleki deneyimi için bu düşüncelere biraz daha farklı yaklaşarak şu görüşü ifade eder;

"*Hizmet içi eğitimlerin sayısı arttırılabilir.*"

Tablo 5

Aday Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Öğretmenlik Uygulaması ile Aday Öğretmenlik Arasındaki Benzer ve Farklılıklar

	f
	10
Kendini öğretmen hissedememe	2
Lisans sürecinin uzunluğu	2
Profesyonellik	2
Sorumluluk	2
Gözlem yapma	1
İdareyle iletişim sağlayabilme	1

Aday öğretmenler, lisans dönemindeki okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması ile aday öğretmenlik uygulaması arasında çok büyük farklılıklar olduğunu inancındadır. Hatta aday öğretmenlerin birçoğu lisans dönemindeki uygulamaların yüzeysel ve formalite olduğu düşüncesindedir. Bu düşüncenin oluşmasındaki en büyük etken ise öğretmenlik uygulamaları sürecinde diğer öğretmenler ve idareyle iletişimin olmaması, öğretmenlerin uygulamaya gelen öğretmen adaylarını dikkate almaması ve staj süresinin yetersiz olmasıdır. Fakat aday öğretmenlik uygulaması, aday öğretmenler için daha profesyonel, sorumluluk almayı gerektiren, gözlemleme imkânının daha geniş olduğu ve idareyle iletişimin ciddiye alınarak gerçekleştirildiği bir uygulamadır. A10 kodlu aday öğrenmen bu konuyla ilgili görüşünü şu şekilde belirtmektedir;

"*Öğretmenin yaptığı her şeyi yapıyoruz. Nöbet, okul içi etkinlik, ders anlatım gibi*."

A9 kodlu aday öğretmen ise lisans ve aday öğretmenlik sürecindeki farklılığı şu şekilde değerlendirmektedir;

"*Lisans döneminde yapılan okul deneyimi uygulamasının yüzeysel olduğunu düşünüyor ve yetersiz buluyorum. Aday öğretmenlik uygulamasının daha kapsamlı olması….nedeniyle lisanstaki çalışmalara nazaran daha faydalı olduğunu düşünüyorum*."

Ancak bazı aday öğretmenler, aday öğretmenlik sürecindeki uygulamaların da öğretmenlik uygulamalarında olduğu gibi otoriteyi sağlamayla ilgili sorunlar oluşturduğunu düşünmektedirler. A7 kodlu aday öğretmen, bu konuyla ilgili görüşünü şu şekilde ifade etmektedir;

"*Öğrencinin gözünde stajyer öğretmenden farkımız yok. Bizler kendimizi atanmış öğretmen gibi değil hâlâ üniversitede öğrenci gibi hissediyoruz*."

Tablo 6

Aday Öğretmenlerin Görüşlerine Göre aday öğretmenliğin Başlanması Gereken Yer

	f
	10
İstenilen il	8
Atamanın yapıldığı il	2

Tablo incelendiğinde aday öğretmenlerin çoğu, aday öğretmenlik uygulamasının istenilen ilde yapılmasının daha verimli olacağını düşünmektedirler. Çünkü göreve başlayan bir aday öğretmenin sisteme uyum sağlayıp daha da verimli olabilmesi için kendisini rahat hissetmesi gerektiği inancı hâkimdir. Dolayısıyla aday öğretmenler hem kendileri açısından hem de görev başlayacağı okuldaki öğrenciler açısından böyle bir geçiş sürecinin olmasında verimliliğin artacağı görüşündedirler. Ö9 kodlu aday öğretmen, istenilen ilde öğretmenliğe başlamanın olumlu etkisini şöyle ifade eder;

"*Adaylık sürecini tamamlayıp o ilden ayrılması ve atandığı ile ders anlatacak öğretmen olarak gitmesi psikolojik olarak bir artı*."

A1 kodlu aday öğretmen de yine aynı şekilde istenilen ilin faydalı olacağını görüşünü şu şekilde belirtir;

"*İstediği ilde yapılması daha uygun çünkü yaşadığı bölgede kendisini daha rahat hissedeceğinden okul sistemine alışması daha kolay olacaktır*."

Ancak bazı öğretmen adayları da adaylık sürecinin atamanın gerçekleştirildiği yerde olması gerektiği inancındadırlar. Çünkü atama yapılan ilde hem çevre ve okul ortamına hem de öğretmenliğe alışma süreci tek bir dönemde bitirilebilecektir. Ancak istenilen ilde aday öğretmenlik süreci geçirildiğinde, atamanın yapıldığı ile alışma süreci de yine belirli bir zaman dilimi gerektireceği için öğretmenin verimliği istenilen düzeyde olmayacaktır. A4 kodlu aday öğretmen, bu konuyla ilgili görüşünü şu şekilde ifade etmektedir;

"*….yaşadığı ilden uzak bir yere atanan öğretmenin atandığı ile alışma süresi öğretmenliğini ve öğrencilere yararlı olma düzeyini etkileyeceğini düşünüyorum."*

Tablo 7

Aday Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Uygulamanın Kazanımları ve Olumsuzlukları

	f
	20
Uygulama Devam Etsin	7
Uygulama Devam Etmesin	3
Tecrübe	2
Sistemleşmiş eğitim	3
Süre uzunluğu	2
Sistemin sık değişmesi	2
Öğretmenlik yapamama	1

Tablo 6 incelendiğinde aday öğretmenlerin geneli, aday öğretmenlik uygulamasının devam etmesi gerektiği görüşündedirler. İdari işleyiş, öğretmen hak ve sorumluluklarının bilincinde olma, mesleğe alışma ve tecrübe kazanma gibi kazanımlarından dolayı aday öğretmenlerin büyük kısmı, bu uygulamanın meslek eğitimine katkı sağladığını düşünmektedirler. A2 kodlu aday öğretmen, uygulamanın devam etmesinin gerekliliğini şu şekilde ifade eder;

"*Bu sistemle devam edilmesi daha tecrübeli öğretmenlerin yetişmesine imkân sağlayacaktır*."

Bazı aday öğretmenler, uygulamanın devam etmesi gerektiğini ancak sistemin kısır döngüye girmeden bu sürecin tamamlanması gerektiği düşüncesindedir. A2 kodlu aday öğretmen, bu konuyla ilgili görüşünü şu şekilde belirtmektedir;

"*Devam etmeli ama belirli bir süre sonra formaliteye dönüşmemesi adına sistem daha iyi bir şekilde kordine edilmeli*."

Uygulamanın faydalı olduğu görüşlerinin yanı sıra bir de süre uzunluğundan dolayı bazı aday öğretmenler, kendilerini gerçek birer öğretmen gibi hissedemediklerini ve bu durumunda mesleklerine olumsuz etkiler oluşturduğunu düşünmektedir. Dolayısıyla uygulamanın devam etmemesini istemektedirler. A1 kodlu aday öğretmen, bu konuyla ilgili görüşünü şu şekilde belirtmektedir;

"*Bence etmemeli ve eski sitemin aksaklıkları giderilerek, eski sisteme dönülmelidir. Yeni sistemde öğretmenler form doldurarak zamanını geçirmekte bu da öğretmenlik hayatının başlangıcında soğumasına neden olmaktadır*."

Tablo 8

Aday Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Eğitim Sisteminin Geleceği

	f
	10
Sistem endişesi	5
Umutlu	5

Milli eğitime yeni katılan aday öğretmenlerin sistemin geleceğiyle ilgili çeşitli kaygı ve endişeye sahip olmalarına rağmen gelecekten de oldukça umutlu oldukları görülmektedir. Aday

öğretmenler için göreve başlama ve eğitim sisteminin bir parçası olmak heyecan verici bir durumdur. Öğretmenliğin meslekten ziyade gönül işi olduğu inancında olan aday öğretmenler, bu nedenle atandıkları için kendilerini şanslı hissetmektedirler. A1 kodlu aday öğretmen, geleceğe dair umutlarını şu şekilde belirtmektedir;

"*Bu süreçte kendimi gelecek nesilleri nesilleri yetiştirecek ve sisteme katkı sağlayacak düzeyde görüyorum*."

Milli eğitime katılarak eğitim camiasının geleceğine katkı sağlayacağına inanan A6 kodlu aday öğretmen ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmektedir;

"*Göreve başlamak öğrendiklerimizin eğitimin parçası olacağını düşünmek heyecan verici*."

Ancak bazı aday öğretmenler, sistemin çok sık değişmesi ve sürekli bir işleyişin olmamasından dolayı eğitim sisteminin geleceğine endişeyle bakmaktadırlar. Öğrencilerin sınıfta kalma korkusunun olmaması, veli ve öğrencilerin öğretmenlere karşı saygı göstermemesi ve düşük notlar karşısında öğretmenden hesap sorulacak düzeye gelinmesi aday öğretmenleri kaygılandırmaktadır. A7 kodlu aday öğretmen, bu konuyla ilgili endişelerini şu şekilde dikkat çekmektedir;

"*Yetkilerimiz azaltıldı. Öğretmenlik mesleği her geçen gün daha da aşağılara çekilmeye çalışılıyor*."

A7 kodlu aday öğretmen ise öğrenciye verilen notlarla ilgili kaygılarını ve önerilerini şu şekilde belirtmektedir;

"*İlkokul ve ortaokulda öğrenciler şişirme notlarla geçiyorlar. Liseye gelince doğal olarak afallıyorlar. Eğitim sisteminin belli bir yerini düzeltmek yerine kökten bir yeni sistemin daha etkili olacağını düşünüyorum*."

SONUÇ ve ÖNERİLER

Milli Eğitimde Bakanlığı'nın 2015 yılı itibariyle yürürlüğe koyduğu aday öğretmenlik uygulamasında yaşanan sistem değişikliği, öğretmenlik mesleğinin daha iyi yapılabilmesi için alınan bir takım yenilikleri kapsamaktadır. Bu nedenle öğretmenlik mesleğini yapmaya hak kazanan kişiler, farklı uygulamalara tabi tutulmuşlardır. Bir önceki dönemin işleyişi olan hizmet içi eğitim anlayışı tamamen değişerek aday öğretmenlik uygulamasına dönüştürülmüştür. Böylece aday öğretmenler mesleğe başlamadan önce okulun resmi işleyişini, ders planlarını ve sınıf içerisindeki tutum ve davranışlarını daha iyi tanıma imkânı bulmuşlardır. Ancak sistemin sağlamış olduğu avantajların yanı sıra aday öğretmenler açısından bazı dezavantajlar da yaşanmıştır.

Uygulamayla birlikte aday öğretmenler, daha fazla tecrübe edinmelerine karşın danışman öğretmen ve idarecilerin aday öğretmenlik uygulamasıyla ilgili çok fazla bilgiye sahip olmamaları nedeniyle mesleki ve idari sıkıntılar yaşamaktadırlar. Bu durum bir de uygulamanın altı aylık sürece yayılmasıyla birlikte aday öğretmenler için daha da zorlaşmaktadır. Nitekim aday öğretmenlik uygulaması boyunca bireyler, okullarda gördükleri muamelelerden dolayı kendilerini halen bir öğretmen gibi hissedememektedirler.

Aday öğretmenlik uygulaması, lisans dönemlerindeki okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamalarından hem içerik hem de kapsam olarak farklılıklar göstermektedir. Aday öğretmenler, okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamalarının mesleki eğitim için yüzeysel

kaldığı inancındadırlar. Dolayısıyla sistemdeki uygulama kişilere profesyonellik, sorumluluk ve daha fazla gözlem yapma imkânı sunmaktadır.

Araştırmanın sonuçları dikkate alınarak şu öneriler sunulabilir;

Danışman öğretmenler ve okul idarecileri, aday öğretmenlik uygulamasıyla daha fazla bilgilendirilerek sistemi kavramaları sağlanabilir.

Danışman öğretmelerin derslerde aday öğretmene daha fazla yetki vererek öğrencilerin üzerinde otorite kurmalarına imkân verilebilir.

Stajyer muamelesi uygulanan aday öğretmenler, gereksiz evrak işlerine boğulmak yerine mesleki eğitimlerle ilgili işleyişlere yönlendirilebilir.

Aday öğretmenlerin altı aylık mesleki eğitim süreci biraz daha kısaltılarak görev yerlerine dönmelerine imkân verilebilir.

KAYNAKLAR

Baskan, A. G., Aydın A. ve Madden, T. (2006). Türkiye'deki öğretmen yetiştirme sistemine karşılaştırmalı bir bakış. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15(1), s.35-42*.

Baskan, G.A. (2001). Öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirmede yeniden yapılanma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *20*, 16-25.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Ekinci, A. (2010). Aday öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesinde okul müdürlerinin rolü. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 63-77.

Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metodlarına giriş.* Ankara: Anı Yayınları

Erden, M. (1999). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Alkım Yayınları.

Küçükahmet, L. (2007). 2006-2007 Öğretim yılında uygulanmaya başlanan öğretmen yetiştirme lisans programlarının değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimler Dergisi*, *5*(2), 203-218.

Milli Eğitim Bakanlığı Aday Öğretmen Yetiştirme Süreci. (2016). http://sakcagozuilkokulu.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/27/10/735183/dosyalar/2016_05/17033250_adayretmenyetitirmeprogram.pdf.

Nasser-Abu Alhija, F. and Fresko, B. (2010). Socialization of New Teachers: Does Induction Matter?. *Teaching and Teacher Education,* 26, 1592-1597.

Ören, F. Ş, Sevinç, Ö. S. ve Erdoğmuş, E. (2009). Öğretmen adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumlarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi,15*(58), 217-246.

Özonay, İ.Z. (2004). *Öğretmenlerin adaylık eğitimi programının değerlendirmesi*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Saban, A. ve Ersoy A. (2016). *Eğitimde nitel araştırma desenleri.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Sarıtaş, M. (2007). Okul Deneyimi I Uygulamasının Aday Öğretmenlere Sağladığı Yararlar Konusundaki Görüşlerin Değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *20*(1), 121-143.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, E. (2002). *Okul deneyimi I ve okul deneyimi II derslerinin Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.